

ОПШТИНА ШТИП
КОМИСИЈА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, СОВЕТ НА ОПШТИНА ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ ШТИП

СОВРЕМЕНОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ
- СОСТОЈБИ, ПРЕДИЗВИЦИ И ПЕРСПЕКТИВИ-

Штип, 2017

ОПШТИНА ШТИП
КОМИСИЈА ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, СОВЕТ НА ОПШТИНА ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ

СОВРЕМЕНОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ
-состојби, предизвици и перспективи-

2017, Штип

MUNICIPALITY OF STIP
COMMITTEE ON EDUCATION, COUNCIL OF THE MUNICIPALITY OF
STIP
FACULTY OF EDUCATIONAL SCIENCES

CONTEMPORARY EDUCATION
- CONDITIONS, CHALLENGES AND
PERSPECTIVES -

2017, STIP

Издава
Универзитет „Гоце Делчев“ Штип

За издавачот
Блажо Боев

Организационен одбор
Снежана Мирасчиева–претседател
Членови

Соња Петровска, Емилија Петрова Ѓорѓева, Никола Смилков, Снежана Јованова Митковска, Даниела Коцева, Весна Ничева, Елена Ташкова, Јовче Арсов, Соња Николовска, Атанас Крстовски, Цветанка Красиќ, Снежана Санева, Илија Митров, Трајан Коцев, Јордан Митков, Данче Николовска Вратеовска, Димитар Љуботенски, Зоран Костовски, Вања Цамбазова Николовска, Јане Миланов, Ирена Китанова, Верица Јосимовска, Оливер Цацков

главен и одговорен уредник
Снежана Мирасчиева

уредник
Соња Петровска

уредувачки одбор
Снежана Мирасчиева (Македонија), Димитар Димитров (Бугарија), Младен Вилотијевиќ (Србија), Нина Биједиќ (Босна и Херцеговина), Лилјана Тодорова (Бугарија), Татјана Атанасова Пачемска (Македонија), Кристинка Селаковиќ (Србија), Јосип Милат (Хрватска), Емилија Петрова Ѓорѓева (Македонија), Трајан Попкочев (Бугарија), Крстивоје Шпијуновиќ (Србија)

лектура на македонски јазик
Весна Ристова

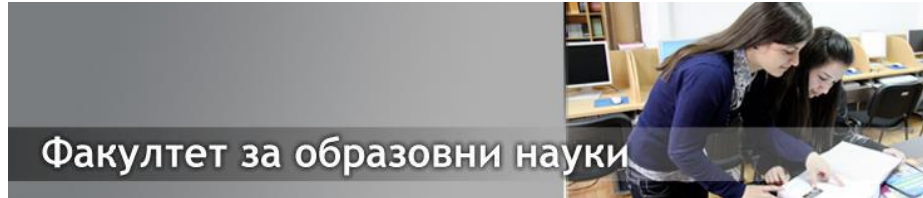
лектура на англиски јазик
Снежана Кирова

дизајн на корица
Никола Смилков

техничка поддршка
Даниела Коцева, Верица Јосимовска

Тираж 100
Печати
Фотомакпринт, Штип

ISBN: 978-608-244-472-7

СОБРАНИЕ НА ОПШТИНА ШТИП, ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ

**ПЕТТА НАУЧНО - СТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА СО МЕЃУНАРОДЕН
КАРАКТЕР НА ТЕМА:
СОВРЕМЕНОТО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ
- СОСТОЈБИ, ПРЕДИЗВИЦИ И ПЕРСПЕКТИВИ-**

17 мај Голема сала Собрание на Општина Штип

СОДРЖИНА

Предговор.....	10
Марина Гацова, Вишна Гацова Тимовска, Габриела Димова ЗДРАВСТВЕНО ВОСПИТУВАЊЕ И ЗДРАВСТВЕНО ОБРАЗОВАНИЕ	11
Снежана Мирасчиева, Татјана Хосл ЗА НЕКОИ ЕЛЕМЕНТИ ВО КОНЦЕПТИТЕ НА МАКЕДОНСКИОТ СИСТЕМ НА ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ И ВАЛДОРФ ГРАДИНКИТЕ ВО ГЕРМАНИЈА	16.
Елизабета Симоновска МЕСТОТО НА ВОСПИТУВАЧОТ ДЕНЕС	22
Маја Белташева ЕДНО СОНЦЕ ЗА СИТЕ	24
Ксенија Маказлиева Трајчева ПЕЧАТОТ ЗА ДЕЦА ВО СОВРЕМЕНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ВОСПИТАНИЕ...29	
Деспина Сивевска ЗДРАВСТВЕНО ВОСПИТАНИЕ ВО ПРЕДУЧИЛИШНАТА УСТАНОВА	38
Снежана Јованова-Митковска ИГРАТА ВО ФУНКЦИЈА НА РАЗВОЈ НА ПОЧЕТНИ МАТЕМАТИЧКИ ПОИМИ	46
Емилија Бошковска, Даниела Тасевска, Снежана Мирасчиева МОТИВИРАЊЕ НА НАСТАВНИЦИТЕ (ПЕДАГОШКИТЕ СПЕЦИЈАЛИСТИ).....	55
Славица Танева Анева КАКО ДА СЕ БИДЕ НАСТАВНИК ПО „МЕРКА“ НА УЧЕНИЦИТЕ?	60
Нада Арсова, Весна Ничева ПРОФЕСИОНАЛНИОТ РАЗВОЈ НА НАСТАВНИКОТ- КЛУЧ ЗА КВАЛИТЕТНА НАСТАВА	68
Наталија Панова ОБРАЗОВНАТА ПОЛИТИКА КАКО ДЕЛ ОД СОЦИЈАЛНАТА ПОЛИТИКА.	77
Жаклина Ѓорѓиоска, Лилјана Макаријоска МЕТОДИ ЗА ЗБОГАТУВАЊЕ НА РЕЧНИКОТ И ЈАЗИЧНИОТ ИЗРАЗ НА УЧЕНИЦИТЕ ВО СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ	83
Јованка Денкова ХУМОРОТ ВО КНИЖЕВНОСТА ЗА ДЕЦА ПРЕКУ СЛИКА НА ЕДНО ДЕТСТВО	91

Биљана Иванова, Снежана Кирова, Драгана Кузмановска МУЛТИМЕДИУМИ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ.....	96
Маријана Димитрова АСПЕКТ НА ПИШУВАЊЕТО КАКО ЈАЗИЧНА ПРОДУКТИВНА ВЕШТИНА НА ЧАСОВИТЕ ПО АНГЛИСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК.....	100
Marijana Dimitrova, Kristine Whitable AN APPROACH IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE THROUGH FAIRYTALES	104
Ленче Насев ТЕХНОЛОГИЈАТА ВО МУЗИЧКОТО ОБРАЗОВАНИЕ	108
Светлана Божиновска ИНОВАТИВНОСТ ВО УЧЕЊЕТО ПО ПРЕДМЕТОТ БИОЛОГИЈА ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ.....	112
Валентина Петрушева КОЛКУ ОЦЕНУВАЊЕТО НА УЧЕНИЦИТЕ Е ПОТРЕБНО И КАКО ТОА ВЛИЈАЕ ВРЗ РАЗВОЈОТ НА НИВНИТЕ ПОТЕНЦИЈАЛИ И КРЕАТИВНИ ИНТЕРЕСИ И ПОТРЕБИ	121
Веска Влахова МОТИВАЦИЈАТА И УЧЕЊЕТО.....	125
Данче Николовска Вратеовска (НЕ)НАУЧЕНОТО ЗА ГЛОБАЛИЗАЦИЈАТА, ФИНАНСИСКАТА ЛИБЕРАЛИЗАЦИЈА И (МИКРО И МАКРО) ЕКОНОМСКИТЕ ДИСКРЕПАНЦИ	130
Јадранка Јовева АСИСТИВНА ТЕХНОЛОГИЈА ЗА ДЕЦА СО ПОТЕШКОТИИ ВО ВИДОТ ..	134
Киро Јорданов УЧЕНИЦИ СО ЕПИЛЕПСИЈА ВО ОБРАЗОВНИОТ СИСТЕМ	140
Данче Николовска Вратеовска ИНВЕСТИРАЊЕТО И МЕРЕЊЕТО НА ЕКОНОМИИТЕ БАЗИРАНИ НА ЗНАЕЊЕ	150
Снежана Јованова-Митковска АКАДЕМСКО ПИШУВАЊЕ-ПОТРЕБА И ПРЕДИЗВИК	157
Даниела Коцева, Снежана Мирасчиева, Емилија Петрова Ѓорѓева, Ирена Китанова ОБРАЗОВАНИЕТО НА РОМИТЕ И НЕГОВИТЕ СЛАБОСТИ.....	164

Оливер Цацков ПОЗИТИВНАТА ПЕДАГОШКА КОМУНИКАЦИЈА НА НАСТАВНИКОТ ПО ИСТОРИЈА - ЗНАЕЊАТА СЕ КОРИСНИ И ТРАЈНИ.....	170
Верица Јосимовска СТРУЧНОТО УСОВРШУВАЊЕ НА НАСТАВНИКОТ ПО ИСТОРИЈА.....	176
Киро Јорданов НАДАРЕНИТЕ УЧЕНИЦИ ВО ОБРАЗОВНИОТ СИСТЕМ	180
Марина Стојанова НАСТАВНИ СРЕДСТВА ВО НАСТАВАТА ПО МАТЕМАТИКА	190
Снежана Мирасчиева, Емилија Петрова Ѓорѓева, Даниела Коцева, Ирена Китанова ФАКТОРИ НА УСПЕШНА КОМУНИКАЦИЈА НА МЕНАЏЕРОТ ВО УЧИЛИШТЕТО	197
Емилија Петрова Ѓорѓева, Снежана Мирасчиева, Ирена Китанова, Даниела Коцева ПРИОРИТЕТИ НА СОВРЕМЕНОТО УЧИЛИШТЕ ОД ВОСПИТЕН АСПЕКТ.....	205
Ирена Китанова, Емилија Петрова Ѓорѓева, Снежана Мирасчиева, Даниела Коцева АКТИВНО СЛУШАЊЕ ВО НАСТАВАТА И ПОУЧУВАЊЕТО	208
Емилија Попова, Данче.Николовска.Вратеовска, Слаѓана Костадиновска ЕВРОПСКИТЕ ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ КАКО ИНСТРУМЕНТ ЗА ХАРМОНИЗИРАН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ ВО ЕВРОПА: ОСПОСОБУВАЊЕ НА ЗЕМЈИТЕ КАНДИДАТКИ СО ИПА..	212
Данче Николовска Вратеовска НАУЧНОТО СПОЗНАНИЕ ЗА ФИНАНСИСКАТА РАЗВИЕНОСТ И ЕКОНОМСКИОТ РАСТ	216

ЗА НЕКОИ ЕЛЕМЕНТИ ВО КОНЦЕПТИТЕ НА МАКЕДОНСКИОТ СИСТЕМ НА ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ И ОБРАЗОВАНИЕ И ВАЛДОРФ ГРАДИНКИТЕ ВО ГЕРМАНИЈА

Снежана Мирасчиева¹, Татјана Хосл²

¹Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, ² студент на втор циклус на студии, Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип

Апстракт

Во трудот се третира прашањето за две концепции на предучилишното воспитание и образование и тоа Валдорфски градинки во Германија, и програмите за работа во детските градинки - јавни установи во Република Македонија. Компаративната анализа покажа дека станува збор за различни модели на предучилишни установи во содржинска и организациска смисла, различни и во однос на формите, методите и средствата за работа.

Клучни зборови: содржини, дете, предучилишно воспитание.

ABOUT SOME ELEMENTS IN THE CONCEPTS OF THE MACEDONIAN SYSTEM OF PRE-SCHOOL UPBRINGING AND EDUCATION AND WALDORF KINDERGARTENS IN GERMANY

Snezana Mirascieva¹, Tatyana Hosl²

¹Faculty of Educational Sciences, University “Goce Delcev” Stip, Macedonia,

² student of the second cycle of master studies, Faculty of Educational Sciences, University “Goce Delcev” Stip

Abstract

The paper deals with the issue of two concepts of pre-school education and education, such as Waldorf kindergartens in Germany, and programs for working in kindergartens - public institutions in the Republic of Macedonia. Comparative analysis has shown that it is a matter of different models of preschool institutions in terms of content and organization, different in relation to forms, methods and means of work. But even in the basic postulates of the two concepts, but with the same goal - the development of the child's personality.

Key words: content, child, pre-school education.

Вовед

Во Република Македонија предучилишните установи во моментот работат по Програмата за рано учење и развој. Во Република Германија предучилишните установи работат по различни програми. Една од програмите којашто се применува е Валдорф програмата. Станува збор за програми концепциски различни, а се разликуваат и по содржина и во делот на дидактичко-методичкиот пристап.

Основни постулати во концепциите за предучилишно воспитание и образование Од македонска перспектива

Предучилишното воспитание и образование во Република Македонија се темели на научни достигнувања емпириски потврдени и е функционално поврзано во целокупниот воспитно-

образовен систем, но е дел од системот за социјална заштита на децата во Република Македонија. Со системот за предучилишно воспитание и образование се обезбедуваат услови за остварување на правата на децата и задоволување на нивните потреби, унапредување на нивното физичко и ментално здравје, со активно учество на децата во заедница со другите, во услови прилагодени на децата, нивните можности, интереси и потреби. Концепциски и содржински го негува холистичкиот пристап на кој се базира развојот и учењето на детето, односно процесот на промени. При тоа воспитувачите преземаат активности со цел да креираат услови за сознавање и учење по пат на игра, интеракција, активирање во истражувачко-откривачки процеси и решавање на различни проблемски ситуации. Заради тоа градинката како прва организирана воспитно-образовна институција има пресудна улога во формирањето и развојот на способностите за учење, задоволување на сознајните потреби и поттикнување на сознајните интереси на децата. Во детската градинка во текот на денот, се одвиваат најразлични воспитно-образовни активности, слободни активности и игра, реализација на дневните планирања, пасивен и активен одмор, реализација на факултативни програми (доколку ги има согласно интересот на родителите), моторички активности, прошетки, набљудувања, учество во различни манифестации, индивидуална работа со деца и родители. Работата е поделена по центри (литературен, истражувачки, драмски, математички) со доминантен метод на игра. Содржините се поделени по домени (физичко здравје и моторен развој, социоемоционален развој, развој на пристап кон учењето, развој на јазикот, описменување и комуникација, когнитивен развој и стекнување на општи знаења), а во рамките на секој домен се определени и субдомените. Очекувањата за она што децата треба да го знаат и можат да го направат на одредена возраст се стандардите поделени по возрастни групи (0-2 години, 2-3 години, 3-4 години и 4-5 години) согласно законската регулатива врз основа на која се организира работата на детските градинки и поделбата на децата во групи.

Од германска перспектива

Предучилишните установи во Германија работат по различни програми. Една од нив е валдорфскиот концепт кој се темели на основите на Валдорф педагогијата. Една од суштинските карактеристики на овој концепт е категоризацијата на детскиот развој кој разликува три седумгодишни периоди, всушност станува збор за три „раѓања“: физичко раѓање (првите седум години од раѓање - волшебната формула е пример и однесување). Со физичкото раѓање човекот ја напушта мајчината утроба и доаѓа во директен допир со физичкиот свет кој почнува да влијае на него како што претходно делува во мајчиното тело што значи дека силите и елементите на надворешниот свет ја преземаат функцијата која дотогаш ја вршеше силата и телото на мајката. Сето ова трае до времето на промена на забите кај детето. Вториот период е раѓање на животна сила (период на менување на забите - детето учи од авторитет на личност). Во овој период човечкиот организам мора да изврши повеќе промени во смисла на тоа што доаѓа до физички промени на некои органи, измена на обликот и измена на структурните односи. Во овој период не можат повеќе да се исправат некои пропусти во развојот што се направени пред седмата година. Со еден збор сите овие физички услови на органите делуваат во смисла на нивно обликување. Третиот период е период на астрално раѓање (почетокот на пубертетот - сето она што детето го научило од својот пример треба да го докаже преку свесно делување и пресудување). Како главна специфичност на Валдорф педагогијата по која се разликува од класичното образование е всушност што таа не е педагошки систем, туку уметност за поттикнување на она што всушност постои во човекот. Штајнер согласно со својата филозофија составил курикулум кој е соодветен на детскиот развој и развивањето на детската творечка фантазија, кој и денес се користи во Валдорф градинките и училишта. Овој курикулум содржи дидактичко-методичка организација почнувајќи од предучилишниот период, па до средно образование, и првенствено се темели на

ритамот, а вниманието е фокусирано на развојот на фантазија и имагинација особено во предучилишниот период. Во валдорфските градинки едно од основните начела е почитување на годишниот, неделниот и дневниот ритам. Така на годишно ниво, структурата на основниот план на годината е сведен на годишните времиња, неделниот ритам подразбира поделба на активностите и начинот на реализација на содржините за секоја недела, а дневниот ритам ја претставува дидактичко-методичката структура на севкупните активности во текот на еден ден. Друго основно начело е дека во сржта на воспитувањето е соочување со самиот себе, а воспитувањето на децата е самовоспитување на воспитувачот. Овде воспитувањето и истражувањето не се одвоени процеси: истражувачот самиот е вклучен во она што практично се случува. Основна форма на изразување на детето е слободната игра, а воспитувањето во градинката значи пред сè негување на слободната игра. Така индивидуалитетот и личноста на детето најјасно се гледа во играта. Имено, фактот дека е особено важно детето да си игра слободно и без грижа, ја покажува важноста за добар образовен концепт на средината на детето зашто детето бара средена материјална средина во која тоа ќе се чувствува сигурно, материјално опкружување ослободено од функционална зависност што како услов го исполнува природата која е ослободена од било какви функции. Исто така детето бара еден едноставен ритам во неговиот живот, кој му нуди сигурност и спонтаност, така што детето има блиска врска со возрасниот на кој што детето му е наклонето и е зависно од внатрешниот дизајн на просторијата бидејќи пример и имитирање се волшебните зборови кои го карактеризираат овој однос. Што се однесува до целите, примарната цел во овој концепт е да се пронајде потенцијал во секоја индивидуа. Улогата на воспитувачот е да го извлече потенцијалот од секое дете и на тој начин да му помогне да стане целосна личност при што детето има слободен избор и своите можности и способности може да ги спознае, користи и развива. Во однос на содржините, програмите коишто се базираат на Валдорф педагогијата може да се разликуваат меѓу различни држави, култури, големина на групи и индивидуален стил на воспитувачот. Сепак и покрај овие разлики, Валдорф програмите делат одредени фундаментални карактеристики како:

- Поттикнување на интерес и прифаќање на секое дете;
- Можности за самоиницијативно играње со едноставни материјали за игра како основна активност за децата. Ова е активност на децата им овозможува да ги преживеат и разберат нивните искуства;
- Свесност дека децата учат преку имитирање, преку искусување на различни сензорни импресии и преку движење. Нивна природна наклонетост е активно истражување на нивното физичко и социјално опкружување. Опкружувањето нуди граници, структурираност и заштита, исто така и можност да се преземаат ризици и да се доаѓа до нови предизвици;
- Фокус на реални искуства, отколку на виртуелни искуства за да се поддржи детето во формирањето на здрава врска со светот;
- Артистички активности како што се раскажување на приказни, музика, цртање и боење, ритмички игри и моделирање коишто го засилуваат здравиот развој на имагинацијата и креативноста;
- Значајна практична работа како што е готвење, печење, градинарство, работа со раце и домашни активности коишто овозможуваат развивање на затскриените човечки капацитети. Акцентот се става на процесот на животот, а не на резултатите од учењето;
- Предвидлив ритам преку денот, неделата и годината коишто обезбедуваат сигурност и чувство на поврзаност и целосност на животот. Сезонските и другите фестивали се слават соодветно на културното и географско опкружување.

Принципите и целите во двата концепта – компаративен пристап

Концептот на детска градинка која работи според Програмата за рано учење и развој и концептот на валдорфска градинка се разликуваат меѓу себе. Овде ќе се задржиме на две компоненти, принципите и целите.

Во однос на појдовните принципи коишто се користени при подготовките на програмите за предучилишно воспитување, компаративната анализа покажува дека и двете програми во себе вклучуваат одредени правила и вредности по коишто се раководат и се обидуваат да ги преточат во пракса. Така за реализација на Програмата за рано учење и развој (2014, 1-3), процесот на развојот и учењето кај децата од 0 до 6 години е воден од следните принципи:

1. Принцип на еднакви можности и почитување на различностите меѓу децата и принцип на мултикултурализам. На сите деца, без разлика на полот, етничката и религиозната припадност, социоекономските и културолошките разлики, како и различните здравствени и посебни потреби, треба да им се овозможи влез во образовниот систем;
2. Принцип на демократичност. Сите деца можат да учат. Тие заслужуваат високи очекувања во нивните достигнувања во процесот на учењето, а се во согласност со нивната возраст и социокултуролошките карактеристики;
3. Принцип на доминација на игра и принцип на поврзување со животната реалност. Децата најдобро учат преку играта. Во процесот на учењето, играта се прифаќа како метод на учење, преку кој децата стекнуваат елементарни знаења и практични вештини неопходни за квалитетен живот;
4. Принцип на активно учење и поттикнување на различни начини на изразување. Средината во којашто децата учат ја поттикнува љубопитноста и е во согласност со нивните физички и емотивни потреби, со цел да се чувствуваат безбедно и да користат различни стратегии при барање решенија и одговори;
5. Принцип на усогласеност со возрасните карактеристики и принцип на индивидуализација. Почитување на персоналитетот и индивидуалните специфичности, потреби, интереси и можности на секое дете, вклучувајќи ги и децата со посебни потреби.
6. Содржините на стандардите ги опфаќаат сите аспекти од развојот на детската личност, без фаворизирање на одделни аспекти. Холистичкиот пристап во развојот на стандардите е основа за нивно подготвување, со оглед на тоа дека детето го осознава светот како целина;
7. Принцип на отвореност на воспитно-образовниот систем. Заедничкото делување на градинката/центарот за ран детски развој со семејството и заедницата, во поттикнување на развој на рано учење кај децата. Интегративниот пристап е од посебно значење за развојот и раното учење кај децата;
8. Принцип на следење и поттикнување на детскиот развој. Сите деца имаат потенцијал да постигнат најголем дел од очекуваните стандарди во одредена возраст, со соодветна поддршка, инструкции и стимулација на развојот на раното учење.
9. Принцип на развојно-процесен пристап. Цел на учењето е самиот процес на учење каде целите не се правилни и неправилни одговори, туку поттикнување на детскиот симболички, фантазиски и мисловни стратегии на размислување, изразување и др., значајни во конкретната развојна возраст.
10. Принцип на критичко вреднување. Потребна е постојана евалвација на воспитно-образовната работа на ниво на: меѓусебни интеракции во групата, на планирање на одделните подрачја, методи на работа, правата и одговорностите на родителите, во детската градинка и локалната самоуправа;

11. Принцип на континуиран професионален развој на воспитувачот. Развојот на учењето кај децата е целосно условен од квалитетни воспитувачи кои се заинтересирани за сопствено континуирано професионално унапредување, развој и соработка со нивните родители.

Стандардите на коишто се основа Валдорф програмата се поделени на четири категории, коишто во себе инкорпорираат четири обврски:

1. Уникатно дете: Детски развој; Практика на вклучување; Одржување безбедност и Здравје и благосостојба.
2. Позитивна врска: Почит едни кон други; Родителите како партнери; Учење со поддршка и Клучна личност.
3. Опкружување коешто овозможува: Набљудување; Процена и планирање; Поддршка за секое дете и Поширок контекст.
4. Учење и развој: Игра и истражување; Активно учење; Креативност и критичко мислење и Области на учење и развој.⁷

Што се однесува до целите, Општи цели за развојниот период до 6 години според Програмата за рано учење и развој (2014, 5):

- Да се развива сопствен пристап и стил кон учењето.
- Да се поттикнува интересот за користење на различни форми и извори на информации.
- Да се развиваат способности за самостојно користење на внатрешната мотивација за изведување на посложени задачи.
- Да се поттикнува кон селективно избирање активности од повеќето коишто му се нудат, согласно со личните интереси и начините на разбирање и прифаќање.
- Да се развива способност за започнување на одредена активност и истрајност во реализацијата до нејзиното завршување.
- Да се охрабрува за изразување на креативноста низ процесот на учење и развој.
- Да се развива способност за користење на искуствата базирани на претходните знаења, во градењето на личен пристап кон учењето.

Крајна цел на Програмите за рано учење во валдорфската градинка е да им се помогне на децата да ги достигнат петте резултати од „Секое дете е важно“: да е безбедно, да биде здраво, ужива и постигнува, позитивно придонесува и постигнување на економска благосостојба преку:

- поставување на стандарди за учење, развој и грижа за децата коишто треба да ги искушат кога ќе бидат во услови надвор од дома, обезбедувајќи услови во кои секое дете се развива и ни едно дете не е изоставено;
- обезбедување на еднаква можност и антидискриминативна пракса и осигурување дека секое дете е вклучено и не е оневозможено поради припадност на етничка заедница, култура, религија, домашен јазик, историја на семејството, проблеми при учење или во развојот, полот или способноста;
- креирање на рамка за работно партнерство меѓу родителите и професионалци и меѓу секоја околина којашто детето ја посетува;

подобрување на квалитетот и конзистентност во раните години преку универзален сет на стандарди коишто се применливи во секое опкружување, завршувајќи ја дистинкцијата меѓу грижа и учење во веќе постоечката рамка, обезбедување на основа за преглед и режим на регулирање; - поставување на сигурна основа за идно учење преку учење и развој коешто е планирано за индивидуалните потреби и интереси на детето и информација преку употреба на тековна набљудувачка проценка.

Компаративната анализа покажува дека и двата концепта се доближуваат во однос на принципите и целите и во суштина се сведуваат на почитување на детската личност,

неговата индивидуалност како и поттикнување на развојот на секое дете согласно неговите можности и способности.

Заклучок

Компаративната анализа на двата концепта на предучилишно воспитување говори за блиски цели и принципи на кои се темелат. Особено треба да се истакне дека целта во валдорфската градинка е подготовка за сознание дека единствено доживотното учење е смислата на постоењето на човекот. Ова ја прави Валдорф педагогијата една од најраспространетите алтернативни образовни методи коишто се употребуваат во работата со децата. Тоа е така поради хуманиот пристап кон децата заснован на развојот на нивните потреби и почитување на физичкиот, менталниот, емотивниот и духовниот развој на човековото битие. И уште еден момент е вреден да се истакне, а тоа е дека овде на играта се гледа како на работа на детето и магија на фантазијата, па воспитувачот внесува приказни со фантастична содржина за да ја поттикне имагинацијата кај детето. Разликите во концептот можеби се во „нијансите“ во пристапот и работата на воспитувачот.

Литература

- Carigren, F. (1990). *Odgoj ka slobodi*. Zagreb: Drustvo za Waldorfsku pedagogiju,
- Ed. *Essential characteristics of Steiner/Waldorf early childhood education*. посетено на 14.10.2015,
http://www.iaswece.org/Files/Articles/Essential_Characteristics_EN.pdf
- МТСП(2009). *Стандарди за рано учење и развој кај деца од 0 до 6 години*. Скопје: МТСП.
- МТСП (2014). *Програма за рано учење и развој*. Скопје.
- Steiner Waldorf Education. (2009). *Guide to the Early Years Foundation Stage in Steiner Waldorf Early Childhood Settings*. White house Press.